

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2024

Nr. 93

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 maart 2024

Tijdens het tweeminutendebat Tuinbouw, Visserij en Biotechnologie van 14 maart jl. zijn door de leden Hertzberger en Meulenkamp (36 410 XIV, nr. 81, hierna: Motie 1) en Tjeerd de Groot (36 410 XIV, nr. 85, hierna: Motie 2) twee moties ingediend die zien op de Europese Verordening Nieuwe Genomische Technologie (hierna: NGT) en octrooien. Tijdens het debat hebben de leden de moties op verzoek van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangehouden omdat ze raken aan mijn beleidsverantwoordelijkheid op het gebied van intellectuele eigendom. Zoals toegezegd tijdens het debat geef ik hierbij een appreciatie op beide moties.

Vooropgesteld, ik herken de zorgen rondom NGT en intellectueel eigendom en neem deze zeer serieus. Daarbij geldt aan de ene kant dat intellectueel eigendom een onmisbare stimulans vormt om te investeren en innoveren in NGT en aan de andere kant dat ontwikkeling van innovatieve oplossingen uiteraard enkel zin heeft als deze nieuwe vindingen ook ter beschikking komen voor de maatschappij. Ik vind het van groot belang dat de balans tussen innovatie en toegang tot genetisch materiaal goed wordt bewaakt.

Een gedegen onderzoek met betrekking tot plantgerelateerde octrooien is daarvoor van belang. Ook het eventueel beperken van octrooieerbaarheid vereist een zorgvuldige studie en afweging. Zoals aangegeven door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ is de Europese Commissie voornemens de situatie met betrekking tot plantoctrooien te analyseren en waar nodig met beleidsvoorstellen te komen. Zolang het onderzoek niet is afgerond, acht ik beide moties prematuur, omdat juist dat onderzoek ons kan helpen beter inzicht te verkrijgen in de situatie en

¹ Laatstelijk in zijn brief van 16 februari 2024, Kamerstuk 21 501-32, nr. 1619.

de voorwaarden voor een gezonde innovatieve veredelingssector verder te verbeteren waar nodig.

Appreciatie motie 1

Motie 1 verzoekt allereerst de regering zich zo in te zetten dat de positie van de Europese Raad, met betrekking tot de verordening NGT, het ENVI-compromis² steunt, zodat uitgangsmateriaal of eigenschappen hierin niet octrooieerbaar zijn, ook niet wanneer zij met genetische technologie tot stand zijn gebracht. Daarnaast wordt de regering verzocht zich ervoor in te zetten dat de Europees Patenten Organisatie, conform de positie van de Europese Raad, de nieuwe verordening dusdanig interpreteert dat er noch op conventioneel, noch op door genetische technologie geïntroduceerde eigenschappen patenten kunnen worden verleend.

Om de hiervoor genoemde reden acht ik eventuele aanpassing van octrooivereisten voorbarig.

Mocht uit de studie van de Commissie blijken dat aanpassing van het octrooirecht toch wenselijk is, dan geldt bovendien dat de Europese Verordening NGT, en eventueel de Biotech-Richtlijn, daarvoor niet voldoende is. Opname van een octrooiverbod in de NGT-verordening, zoals dit wordt voorgesteld in het ENVI-compromis, is namelijk niet in lijn met het Europees Octrooiverdrag (EOV) en zou Nederland confronteren met tegenstrijdige internationale verplichtingen. Eventuele aanpassing daarvan is niet alleen een langdurig en gecompliceerd proces, het vereist ook instemming van alle 39 aangesloten landen. In het geval van het EOV betreft dit ook landen van buiten de EU, die geen zitting hebben in de Europese Raad. Discussie over aanpassing van het EOV kan uiteindelijk enkel in EOV-verband plaatsvinden.

Met betrekking tot het tweede deel van het dictum van deze motie, waarin wordt verzocht te bevorderen dat het Europees octrooibureau (EOB) de nieuwe verordening dusdanig interpreteert dat er noch op conventioneel, noch op met door genetische technologie geïntroduceerde eigenschappen patenten kunnen worden verleend geldt dat het EOB is gehouden het EOV uit te voeren. Daarin is precies vastgelegd welke uitvindingen octrooieerbaar zijn. Dat laat het EOB, dat bovendien geen Unierechtelijke instelling is, geen ruimte om daarvan af te wijken.

Om deze redenen zijn er juridische belemmeringen om motie 1 zoals ingediend, uit te voeren en moet ik deze ontraden.

Motie 2

Motie 2 verzoekt de regering zich in de Europese Raad actief in te zetten om de reikwijdte van het octrooirecht te beperken voor producten verkregen met nieuwe genomische technieken, door deze producten uit te sluiten van octrooieerbaarheid, of de werking van octrooirechten van plantaardig materiaal te beperken.

Met betrekking tot het laatste deel van het dictum, wijs ik er voor de volledigheid op dat sinds 1 juli 2017 Europese octrooien door het EOB niet meer worden verleend voor uitsluitend door een wezenlijk biologische

² De door het ENVI-comité voorgestelde wijzigingen in de Verordening NGT maken onderdeel uit van de door het Europees Parlement in eerste lezing aanvaarde amendementen. Zie voor een overzicht: Texts adopted – Plants obtained by certain new genomic techniques and their food and feed – Wednesday, 7 February 2024 (europa.eu).

werkwijze verkregen planten of dieren.³ In het toelatingsproces is daarbij de eis ingebouwd dat wanneer een technisch kenmerk van een geclaimde plant zowel het resultaat kan zijn van een technische interventie als van traditionele veredeling, het octrooi enkel van toepassing is op een plant die middels het beschermde technische proces is verkregen, en zich niet uitstrekt tot eenzelfde plant die middels traditionele veredeling is verkregen. Hierbij vereist het EOB een zogenaamde disclaimer. Indien een technisch kenmerk van een geclaimde plant het resultaat zou kunnen zijn van zowel een technische ingreep als een essentieel biologisch proces, is uitsluiting door middel van een disclaimer nodig om het geclaimde onderwerp te beperken tot het technisch geproduceerde product. Het EOB ziet hier streng op toe.

Waar deze motie ziet op verdergaande aanpassing van het octrooirecht, gelden dezelfde bezwaren als bij motie 1. Daarom moet ik ook motie 2 zoals ingediend ontraden.

Wel kan ik uw Kamer nogmaals toezeggen dat het kabinet, conform het BNC-fiche en eerdere moties, zich in Europees verband inzet om de zorgen uit de sector aan te kaarten en aan te dringen bij de Europese Commissie om de studie over dit onderwerp te versnellen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

³ Regel 28(2) en Artikel 53(b) EOV.